

Előfizetési árak:

Egész évre 10— K
Fél évre 5— K
Negyed évre 2.50 K

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik szerdán és szombaton.

BAJA

Kiadóhivatal

Kazal József könyvnyomdája, ahol előfizetések és hirdetések felvételnek. Telefon 45.

Szerkesztőség

Baja, Eötvös József-utca 2. szám.
Telefon 116.

Feloldó szerkesztő és lapfajdos:

Mesko Zoltán.

Az ország mostohái.

A munkások részére hoztak szociális törvényeket, nevezetesen: betegsegélyezési, balesetbiztosítási és több jótéti intézményt, csupán a kisiparosok voltak azok, akiket ígéretekkel elégitettek ki — sanyaru helyzetükben.

Helyesnek és szükségesnek tartjuk, hogy a munkásokról gondoskodnak, de nem helyes, hogy amit a jobb kéz megcsinál, azt lerombolja a bal kéz. Már pedig akármint tagadjuk is, ez így van. Mert hiszen beugultak azok a források, ahonnan a munkások táplálkozhatnak s melyekből munkájuk után pénzkeresetre tehetnének szert, hát napról napra fogy a munkaadók száma.

A kisiparosok nagyrésze nemcsak, hogy munkást nem tud tartani és annak kenyeret adni, de nagy körültekintésre van szüksége, hogy a maga és családja szükségletét be tudja szerezni. Állami intézmény pedig nincs, mely a kisiparost támogatná.

A kisiparosok évtizedeken keresztül nemcsak súlyos adóval járulnak az állam, város vagy község fenntartásához, nemcsak munkás-iffjakat iparkodnak nevelni, hanem egyuttal mindenféle társadalmi kötelezettségeinek is eleget tesznek.

S vajon megvan e ezért a kellő elégtétel? Bizony nincs. Az állam, a község, a magán-

sok egyaránt figyelmen kívül hagyják az ő munkájuk kellő méltánylását.

A magyar kisiparosság mindig számottevő része a társadalomnak s ezért megérdemlik, hogy ha valamit akarnak a saját jövőjük biztosítására megtenni, eme törekvésükben az állam is segítségükre legyen. Ne csak a terheket rójuk a kisiparosok vállaira, hanem arra is törekedjünk, hogy a teherbírást belégség és öregség esetén is fentartsuk azáltal, hogy reményt és jókedvet nyújtunk nekik ahhoz a munkához, amely ugyis elég sovány jövedelemmel látja el őket.

Artifex.

Nesze semmi, fogd meg jól!

Lehetséges, hogy sokan voltak, akik biztak a kormány jóindulatában, voltak, akik azt hitték, hogy a kormány nem csupán hangulatkeletés cájából kérdezi meg a várost, hogy a kormány lehetővé fogja tenni elsőrendű közszükségleteink megvalósítását, — ma azonban mi is beláttuk, hogy kár reménykedni, kár nekünk a kormány kezéből várni azt, amit a magunk erejéből meg nem valósíthatunk.

Ne tessék azt hinni, hogy a város valami olyan kéréssel fordult a belügyminiszterhez, melyre akár a legrosszabb akarat mellett is ráfoghatók, hogy várhatunk vele, hogy az csak olyan luxusra való, mint például a színház építése.

Nem, — kérjük szépen —, mi igen komoly ügyben kértük a kormány segítségét: a kórházat akartuk kibővíteni, a tüdővész ellen akartuk felvenni a harcot, bujakóros pavillont akartunk építeni és a miniszter ur ő kegyelmessége azt a választ adta, hogy hát ha építeni akarunk, csak rajta, ő elvben hozzájárul az építkezéshez, de pénzt, azt keressünk máshol, mert a költségvetésben közmunkákra felvett 100 egynéhány millióból Bajának 108 ezer koronát sem tudnak juttatni. Még kölcsön sem . . .

Egyébként megengedi a kegyelmes ur, ha csatornázunk, ha vízvezetékét rendezünk be, ha villanytelepet csinálunk, ha akár alagutat vagy föld alatt járó vasutat is építünk, csak pénz legyen hozzá! . . .

Ezekután hogy miért kérdezte akkor meg a várost és mi miért kértünk hatodfél milliót? Istenem, hiszen olyan kíváncsiak az emberek! A belügyminiszter kíváncsi volt arra, hogy mit tudnának tőle kérni, amit ő angol hidegvérrel meg nem tagadhatna?

Mi meg arra voltunk kíváncsiak, hogy kapunk-e pénzt?

Hát nem kaptunk?!

Bérbeadták a plébánia földjét.

Szociális érzésünk nyílt hangszlyozása mellett szóvá kell tennünk a dolgot, bár lehet, hogy itt is eső után jön a köpönyeg. A plébániai földek bérbeadásáról lesz szó. A földeket eddig a csávolvi gyógyszerész bírta, most pedig Szász Otó kezére jutottak.

A bérletért mások is pályáztak, nevezetesen pár vaskuti kisbirtokos, de ezek elestek a bérletől, mert — hir szerint — a bérbeadással megbízott közvetítővel nem tudtak zöld ágra vergődni. Megkapta tehát a földeket egy dugaszdag ember, aki hozzá még szabadkőműves is!

A mai szociális világban ez nem haladás. Törekvő kisbirtokosokat nem szabadna elűzni az ilyesmitől, hogy a plébániai földeken félmilliomosok arathassanak. Azoknak a földeknek nem ez a rendeltetésük. Ha pedig nem ez a rendeltetésük, akkor kíváncsiak vagyunk Kalocsa véleményére is. Az üzlet ellen, mint halljuk, jelentés megy az érseki hatósághoz. Ha lehet még valamit tenni a kisbirtokosok érdekében, akkor hiraással leszünk.

A tanulság pedig az egészéből az, hogy a szabadkőművesek — úgy látszik — csak hirdetik a szekularizációt, a bérleteket azonban szívesen veszik. Gondolják talán, hogy azt a szekularizációt náluknál is jobban megcsinálják majd mások. Ahogy a melléklet ábra mutatja.

Hát csak vakulj magyar!

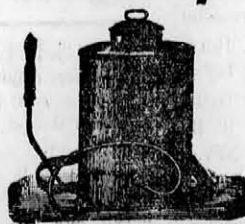
Népiskolák hitoktatási nyelve.

A hivatalos lap legutóbbi száma a közoktatásügyi miniszter három rendeletét közli a népiskolák elhelyezése, a népiskolák építése és a hitoktatásnak a nyelve ügyében. Az első két rendelet az iskolák telkére, épületére és belső elrendezésére vonatkozó régebbi rendelkezéseket az igények csökkentésével enyhíti az iskolafentartók javára, a harmadik rendelet pedig a hitoktatásban megengedi a nemzetiségi nyelvek használatát.

**Kékkő,
rézkénpor,
kénmáj és
raffiaháncs**

legjobb minőségben és legolcsóbb napi árban.

Rézkénporló, szabadalmazott **Permetező**

kivehető szélkazánal,
tökéletes berendezéssel,

Vermorel-rendszerű, legjobb minőségű. (Napjegyű.)

Mindennemű permetező alkatrészek kaphatók

Drescher Gyula vaskereskedésében Baján.

Az utóbbi rendelet, melyet a miniszter az egyházi hatóságokhoz intézett, hatályon kívül helyezi az 1908. évi 106270. szám alatt intézett rendeletet, tekintettel a hitoktatás és a hitélet között való szoros kapcsolatra s megengedhetőnek tartja azt, hogy a népoktatási tanintézetekben, úgymint az elemi népiskolák hat osztályában, a felső nép és polgári iskolákban, a tanító- és tanítónőképző intézetet, valamint a kisdiedővő nőképző intézetekben a hitoktatás a tanulóknak anyanyelvén láttassék el. Így mindazonban a népoktatási tanintézetekben is, amelyekben a magyar anyanyelvű tanulók szórványosan csekélyebb számban vannak, a magyarajku tanulók hitoktatásának ezek anyanyelvén kell történni.

Utastija a kir. tanfelügyelőket, hogy amennyiben a tanulóknak anyanyelvükön való hitoktatása tekintetében panasz merülne föl, minden ilyen esetről haladéktalanul jelentést tegyenek az illetékes egyházi főhatóságnak megfelelő intézkedés végett történendő megkeresése szempontjából.

A miniszter reméli, hogy ez az intézkedés elősegíti majd a hazafiás és vallásérkölcös nevelés eredményességét.

Cserkészés.

A redakcionális olló fúrge és éles szemű mestere éber figyelemmel kíséri a lapok „vidék” rovatát és amint észrevesz olyasféle mozgalmról szóló híradást, amely mozgalom Baján is eltelne, megvillogtatja a kommentárnélküli ollóját, kinyesi a hirt és mire Feri vagy Macsi a Centrálnak még mindig nyaraló és szolgálatrakész pincérei észreveszik, már ott tátong a lapon a nagy ír és alig találja a zombori, kassai, apatini és nem tudom én még milyen község, város üdvös, helyes és követésre méltó akcióját, hogy a fűledbe döröggesse: Példát vehetünk!

Hiszen, kérem szépen, ha mi mindenben példát vennénk, akkor mi már réges-rég tud volnánk az utolsó kátyun, holottan pedig most még mindig is elsöbren rekedünk és onnan se tudunk sehogyan se kikászálódni.

Miért?

Mert itt egypár naiv és fanatikusán hívó tollragó újságírókn kívül az ördög se törődik komolyan a közügyekkel.

Maszlagnak beadnak egypár bombasztikus, nagyot puffogó frázist, odavetnek a népek egy „városfejlesztő” programot, aztán az ördög se törődik tovább semmivel. Csak az újságok rágódznak rajta tovább. Alig tudunk valami mozgalomra rámutatni, a mi derékon törve felében ne maradt volna és a város tovább vesztegel a kátyujában.

Higgyétek el feleim, addig, a míg itt új szél nem fog lengedezni, nem lesz ebből a városból semmi sem. Marád annak, ami volt tiz-, husz-, huszonöt esztendővel ezelőtt.

Ránk feküdt a nemtörődömség rothasztó szele. Nem kell itt senki semmi. Amit akarnak se akarjuk igazán, csak amugy a látszat kedvéért tesznek-vesznek minálunk közügyekben.

Miért?

Mert minálunk mindenki csak a maga dolgával törődik. Közügyre, közérdekre, közjóra nem áldoz minálunk senki. Aztán a mikor tenni kell, akkor egymásra tukmálják, hogy hát amaz jobban teheti.

Van itt heverő tőke szépen, bőségesen. De próbálj jámbor halandó egy ipari vállalatot alapítani azzal a gondolattal, hogy azt a helybeli tőke segítségével állítod lábra. Majd meglásd, hogy senki sem fordul arccal feléd.

Hanem ha bankot akarsz csinálni, nyomban száz torok is kiáltja feléd: Abból a jóból én is akarok. Mert hát Baján ugy szokás gazdasági tevékenységet kifejteni, hogy mindjárt lehessen kamatejfelt szedni nagy kanállal.

Csak egy-kettőre mutatok rá. Itt volt a pompásan virágzó Spitzer Benő-főle szeszgyár. Ezüst tálcán kínálták, az ördögnek se kellett. A Budapesti-uti nagy hengermalom csak ugy szabadult meg a Spitzer Benő szeszgyár és a vattagyár sorsától, hogy idegen tőke vette a szárnyai alá.

Egyszer fohászzkodott neki Baja ipari vállalkozásnak, amikor azt hitték, hogy a részvénytőke egy esztendő alatt háromduplán kerül vissza, abból lett a — Kőszegi gyár.

A bankalapítás híret azonban ugy ellopják, mint legyek a mézet.

Poshadt is lesz itt az élet, a mig új, friss áramlat nem tör magának utat a vaskalaposok falánán át.

Hirek.

Bizottsági ülés.

Baja város közigazgatási bizottsága pénteken d. u. rendkívüli ülést tartott. Az ülés főnevezetessége volt, hogy ezen az ülésen jelölték ki az irni olvasni tudást igazoló vizsgálatok számára a tagokat. A bizottság elnöke a polgármester, alelnökei dr. Móder, dr. Reiser Antal, dr. Kocsis Janos; tagai: Kerék Ilés, Odabusch Gyula, Kolozsváry Árpád, Bello-its Bálint, Heller Richárd, Novoth István. A megbízatás két évre szól; a vizsgálatok májusban lesznek. Kívánatos volna, hogy

a vizsgák olyan napokon legyenek, amikor az analfabéták meg is jelenhetnek, tehát vasár és ünnepnapokon.

Házasság. Horváth Baba és Scharpf Elek ma délután házasságot kötöttek Bajaszentistivánon.

Elnökválasztás. Az ipartestületi elnökválasztás holnap délután lesz.

Tanítógyűlés. A bajavidéki róm. kath. tanítóegyesület választmánya május 7-én vál. ülést tart a kath. Legényegyletben.

A zirci apát Baján. Dr. Békefi Remig zirci apát hivatalos látogatásra Bajára érkezett. Résztvesz a vasárnapi d. u. tartandó ifjúsági színielőadáson is. Bajára érkezett az ünnepélyre dr. Szele Róbert tanfelügyelői főigazgató is. Dr. Békefi Remig hétfőn hagyja el városunkat.

A Bajai Cellővesz Tarsulat f. 3-án, vasárnap d. e. 11 órakor a városháza II. sz. tanácstermében tartja az évi rendes közgyűlést. A megjelent tagok számára való tekintete nélkül fog határozni.

A Lökert a tagok részére május 1-ével megnyílt.

Helyreigazítás. Mult számunkban közöltük az önkéntes ápolónők névsorát, amelyből tévedésből kimaradt Ferenczy Endrené úrnő neve. Az utólagos helyreigazítást annál szívesebben leadjuk, mert nevezett úrnő egyike volt a legbuzgóbb önkéntes ápolónoknak.

Május elseje volt tegnap. Ünnepeztünk, már t. i. ünnepeztünk, az, akinek ehhez kedve volt. Mi másra gondoltunk e napon. Régen 1840-ben e napon égett le Baja városa. Érdekes összetalálkozás volt ez: 1840-ben is pénteki napra esett május elseje.

A tüzoltók új helye. A tüzoltók, értesülésünk szerint, a nyár folyamán új helyiségbe vonulnak és pedig a Bárány-szálloda hátulsó istállóiba. Addigra egy kis renoválást is fognak ott végezni. Nem lenne legjobb lebukoználni az egész szállodát?

Elveszett váltó. Özv. Magyar Józsefné kültekli lakos ma reggel egy 140 koronáról szóló váltót elveszített. A váltón, mint kezes dr. Kiss György ügyvéd van aláírva. Az egyes bankoknál már történt intézkedés, hogy senki az elveszett váltót ne értékesíthesse és az esetleg jelentkező váltótulajdonost megcsiphessék.

Kulcsok ta áitattak április 24-én, a jogos tulajdonosa a főkapitánynál átveheti.

S P O R T.

Vasárnap, május hó 3-án délelőtt 10 órakor a B. S. E. a városháza II. számú tanácstermében választmányi ülést tart.

Délután a B. S. E. a Zombori M. T. K. csapatával barátságos mérkőzést tart. Ezt megelőzőleg a II. csapatok mérkőznek.

„Magyar vért iszunk...! Emberhúst eszünk...!”

Igy fenyeget egy vadrác asszony.

A feneketlen gyűlöletnek, az állatias barbár gondolkodásnak, amelyről a szabadságharcból oly szomorú emlékeink vannak, amikor a szerbek levágták a honvédek orrát, fülét, elásták őket elevenen a földbe, kettévágták a csescsenőket és a legleírhatatlanabb bestialis borzalmakat követették el a lovagiasan küzdő magyarassággal, eleven típusa az a bajai szerb nő, aki a szegedi törvénszék elé került.

Irjuk ki a nevét, Stefánovits Istvánné, foglalkozás szerint himzónő Baján, aki így gondolkozik a magyarokról.

Még mult év márciusában beállított S. Lipót magánzó lakásába, előhozta a véresen dúló balkáni háborút és ezt mondta az ott jelenlévők előtt:

— A ti királytok nekünk, szerbeknek senki, mert félt a mi szerb trónörökösünktől és megvesztegette a szerbeket, hogy ne üzenjenek neki háborút. Ha egyszer a szerbek végeznek a törökökkel, eljönnek ide és elfoglalják Bácsországot. Kiszabadítják ebből a kalitkából!

és akkor eszünk a magyarokból paprikast és iszunk rá magyar vért.

Cs. Erzsébet vasalónő fültanuja volt ennek a beszédnek. Valahogy nagyon eliszonyodott e borzalmas szavaktól és felebredt benne a magyar asszony jó érzése. Feljelentette Stefánovitsnét, akit az ügyesség királysértésért és a nemzet ellen gyűlöletre való izgatásért perbe fogott.

E héten tárgyalta ezt a pert a szegedi törvénszék harmadik büntetőtanácsa. Stefánovitsnét királysértésben vétkesnek találták és 14 napi fogházra ítélték. Az ígatás vádja alól megmenekült, mert kijelentését csak kevesen hallották, ez pedig nem meríti ki az igazság vétségének megállapításához megkívánt gyűlöletet fogalmát. Az ítélet jogerős.

Szerkesztői üzenet.

É. Raffai György már nagyon túrelmetlenkedik. Kész-e már a kép? Megüzöntük neki, hogy tegnap Szt. Istvánon volt „hivatatosan” elfoglalva, azért csak türtőztesse magát. Olyan sikerült lesz az a kép, hogy a tulajdon szülőanyja is megtagadja.

-APOLLÓ- mozgó színház

Baján, a kisvásártéren.

Szombaton, május 2-án este fél 9 órakor. Vasárnap délután 3, 5 és este fél 9 órai kezdettel.

Nagy újdonság! Bemutató!

Az összes magyarországi mozgószínházakat megelőzve.

A hollandi gyémántjai.

Szenzációs detektív dráma 3 felv.

Cimszerepben:
PAUL BRESSOL.

MŰSOR:

1. Néni tetszeni akar (bohózat)
2. Végzetes tévedés (dráma)
3. Nemzetközi díjbirkózás (szenzációs sportfelvétel)
4. A hollandi gyémántjai, I. felvonás
5. II. felvonás
6. III. felvonás
7. Egy fél óráig özvegy (kacagtató).

HELYÁRAK: Páholy 5 személyre 5 K, számozott zártszék 1 korona, I. hely 70 f, II. hely 50 f, III. hely 30 f. Jegyek előjegyezhetők a nagytűzsdében. Telefon szám 178.

B. pártfogást kér tisztelettel

az „Apolló” mozgó.

Eladó ház.

Baján, JÓKAI-UTCA 5-ik szám alatti ház szabad kézből eladó. Tudakozódhatni helyhen. Jókai-utca 5-ik szám alatt, vagy levélben

Balku Gyulánál, Zombor, Bercsenyi-ut 18-ik szám alatt.

Eladó földbirtok.

CSONGRÁD-megyében,
Szenteshhez 10 kilométer távolságra

188 hold (á 1100 négyszögöl) prima föld, nagyobb része herónak való, most is sok there van benne, köves ut mentén, sok gazdasági épülettel és kerttel igen kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Bővebb felvilágosítást ad

Depszer Károly, Szentés.

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy a „Bajai Független Újság”, a „Bajai Hírlap” és a „Baja” kiadóhivatala közt az árverési hirdetmények, családi értesítések és felülfizetések hirdetési árára nézve a következő megállapodás jött létre:

Ingó árverési hirdetmény . . . 8 K
 Ingatlan árverési hirdetmény . . . 15 K
 Csődhirdetmény . . . 20 K
 Eljegyzési hír . . . 3 K
 azzal a megjegyzéssel „minden külön értesítés helyett” 5 K
 Házassági hír . . . 3 K
 Gyászjelentés a szövegben . . . 5 K
 „ a hirdetések közt 3 K
 Részvét köszönő nyilatkozat . 3 K
 Felülfizetések közlése soronként 20 fillér.
 Tisztelettel
 a Kiadóhivatal.

ÉRTESETÉS.

Alulírott jelzem a tisztelet közönséggel, hogy szállodámban a sört március elsejétől kezdve 22 fillérről 20 fillérré szállítottam le.

— Tisztelettel —
Horváth János,
 a Bárány-szálloda bérloje.

Egy kitünő hangu, hat
 :: billentyűs ébenfa ::
FUVOLA
 : jutányos áron eladó. :
 Tóth Kálmán-utca 62. sz.

Ház és föld eladás.

A Szent László-utca 18. sz. alatti ház, kerttel, a járason túl a Szalai-féle föld mellett 3 kat. hold és 849 □-öl szántóföld szabad kézből eladó.
 Bővebbet: Haynald-utca 14. szám alatt.

A Livodában a 2-ik vasuti sín elágazásánál, a közraktárak - mellett 900 négyszögöl -

lóhere-föld

kiadó. Bővebbet Czirfusz Ferenc-utca 2. sz. alatt.

INGYEN, ráfizetés nélkül becserél öreg, használt gramfonlemezeket ujakra **WAGNER** „Hangszerkirály” Budapest, József-körút 15. szám.
 Arjegyzzék ingyen. Címre ügyeljen.

Szent László utca 20. számú

- HÁZAM -

és a Jaukói dűlőben 606 □-öl

SZÖLLŐM

— szabad kézből eladó. —

Babócsay Károly
 uri szabó.

Tengeri moslák !eladás!

Szarvasmarhának, lónak, sertésnek kitünő takarmány. Hektója 80 fill.
Kapható Spitzer Károly és Fiai szeszgyárában Baján.
 Naponta frissen gyártva!

Tyukszem, Excelsior

börkeményedés, szemölcs

HINTÓPOR

48 óra alatt eltűnik a „CANNABIN” használatá után. Üvege 1 kor., postadíjjal 1.40 kor.
 Három üveg bérmentve 3 korona.

48 óra alatt elmulasztja a kéz-, láb- és hónaljzizzadást, 1 doboz 1 kor., postadíjjal 1.40 kor., 3 doboz bérmentve 3 kor.

Hizlalásra legalkalmasabb 40% phosphorsavat tartalmazó

Takarmánymész,

mellyel a disznóknál nagyon könnyen 300 kiló hizlalási súly érhető el. Alkalmazható azonfelül baromfi, borjúk, juhok, marhák, ökrök és lovaknál. 4³/₄ kiló ára, mely hónapokig elég 5 kor. 80 fillér utánvétellel bérmentve. — Utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett küldi:

Dr. FLESCHE E. „Korona”-gyógyszertára Győr 99.

Elvállal mindennemű

diszes vasrácskapuk, üzleti vasredőnyök, sárrácsok, ujonnan szabadalmazott

fürdőszobák készítését

Költsédvétéseket és rajzokat díjtalanul készít-

Glasz Lipót

épület-, műlakatos és

vízvezeték-szerelő műhelyét Flórián-utca

16-ik szám alá, saját házába helyezte.

Javításokat azonnal és olesón eszközöl.

Szivattyus kutak jókarban tartását évi kezelésre elvállalja.

Saját szabad. tábori ágyak!

UJDONSÁGI

UJDONSÁGI

Vidor-féle

„BUDAGYÖNGYE“

méztápszer-különlegesség.

Továbbá finom akác és tisztosfüméz.

Kilója I K 40 fillér.

Kapható:

Szukopa Józsefnél,

Budapesti-út 57. szám. alatt.

Megrendelésre házhoz is szállítom.

Kiadó egy bolthelyiség

az Arany Janos-utca és Rövid-utca sarkán, a Reiter-féle üzlet mellett, valamint

egy 3 szobás utcai lakás

Bethlen Gábor-utca 2. szám alatt.
Bővebbet a BAJA kiadóhivatalában.

Papir- és írószer-kereskedés

■ KÖNYVNYOMDA ■

KAZAL JÓZSEF - BAJA

Telefon 45 **Vörösmarty Mihály-utca 6** Telefon 45

Könyvnyomdai munkák készítése a legizlésebb kivitelben. Ügyvédi és községi nyomtatványraktár

Felvételek egy fiu

tanulóul

Kazal József könyvnyomdájában.

Hazai Általános Biztosító Részvény-Társaság.

A társaság elvállal oiztosításokat tűz- és jégkárok ellen (a villámcsapás által okozott tűzkárokat is megtéríti). A biztosítás egyéb ágazataiban is a közönség rendelkezésére áll. Díjtételi olások és előnyösek, kárait gyorsan és méltányosan rendezi, ügyfeleinek érdekeit minden tekintetben megóvja.

Kötvénykiállító főügynökség: B A J A.

(Városi bérház.)